

وزارت تحصیلات عالی افغانستان

پوهنتون جامی

معاونیت علمی

پوهنځی حقوق و علوم سیاسي

کمیته فرعی پلان استراتیژیک

پلان استراتیژیک برنامه حقوق جزا و جرم شناسی

(۱۴۰۷ – ۱۴۰۳)

✓ مشخصات

عنوان: پلان استراتیژیک برنامه حقوق جزا و جرم شناسی سال (۱۴۰۳ - ۱۴۰۷)

تعداد صفحات:

تدوین: کمیته پلان استراتیژیک پوهنچی

تاریخ تأیید کمیته پلان استراتیژیک پوهنچی: ۱۴۰۳/۰۷/۱۹

تاریخ تصویب شورای علمی پوهنچی: ۱۴۰۳/۰۷/۲۹

تاریخ تصویب شورای علمی پوهنتون:

پیام آمر دیپارتمنت حقوق (قضاء و حارنوالی)

امروز، در آستانه یک تحول بزرگ و مهم در دیپارتمنت حقوق، با شغف و افتخار اعلام می‌کنم که موفق به راه‌اندازی برنامه ماستری در رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی شده‌ایم. این برنامه نه تنها نماد تعهد ما به ارتقاء کیفیت آموزش و پژوهش در حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی است، بلکه گامی اساسی در راستای پاسخگویی به نیازهای علمی و اجتماعی کشور عزیزمان به شمار می‌آید.

در دنیای پیچیده و متغیر امروز، ضرورت تخصص و دانش در زمینه حقوق جزا و جرم‌شناسی بیش از پیش احساس می‌شود. ما باید برای رویارویی با چالش‌های قانونی و اجتماعی و شناسایی فرصت‌های نوین آماده باشیم. برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی به ما این امکان را می‌دهد که نسل جدیدی از متخصصان و پژوهشگران را تربیت کنیم که قادر به تحلیل مسائل پیچیده حقوقی و ارائه راه‌حل‌های نوآورانه باشند.

هدف اصلی این برنامه، ارتقاء کیفیت علمی و پژوهشی در دیپارتمنت و تقویت مهارت‌های عملی محصلان است. ما به طراحی یک دوره آموزشی جامع و مدرن متعهد هستیم که دروس نظری و عملی را در بر گیرد. در این راستا، با همکاری پوهنتون‌ها و مؤسسات تحقیقاتی معتبر داخلی و بین‌المللی، محتوای دروس را به روز کرده و فرصت‌های تبادل دانشجو و کارآموزی را فراهم خواهیم کرد.

پوهنچی حقوق و علوم سیاسی توجه ویژه‌ای به کیفیت آموزش خواهیم دارد. برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای تخصصی در حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی و ایجاد فرصت‌های تحقیقی برای محصلان، از جمله اقداماتی است که در راستای ارتقاء کیفیت آموزش انجام خواهیم داد. همچنین، باید به تقویت مهارت‌های تحلیلی، انتقادی و ارتباطی محصلان پردازیم تا آنها را برای ورود به بازار کار آماده سازیم.

برای تدوین برنامه استراتژیک این دوره، تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها (SWOT) از اهمیت بالایی برخوردار است. این تحلیل به ما کمک می‌کند تا موقعیت فعلی خود را بشناسیم و بر اساس آن، استراتژی‌های مناسبی را برای رشد و پیشرفت دیپارتمنت و برنامه ماستری تعیین کنیم.

در پایان، از تمامی همکاران و محصلان انتظار می‌رود که در این فرآیند مشارکت فعال داشته باشند. نظرات، ایده‌ها و تجربیات شما می‌تواند به غنای این برنامه و بهبود کیفیت آموزش و پژوهش در دیپارتمنت کمک شایانی کند. بیایید با همکاری و همفکری، برنامه‌ای جامع و کارآمد طراحی کنیم.

لازم است با هم به سوی آینده‌ای روشن‌تر و پویاتر گام برداریم. زیرا با هم، می‌توانیم نقش موثری در عرصه حقوق جزا و جرم‌شناسی ایفا کنیم و به تعالی علمی و حرفه‌ای نائل شویم.

مقدمه

در دنیای پیچیده و متغیر امروز، حقوق جزا و علم جرم‌شناسی به عنوان دو رکن اساسی در تحلیل و فهم رفتارهای انسانی و تعاملات اجتماعی شناخته می‌شوند. با توجه به چالش‌های فزاینده در عرصه جرم و جنایت، تربیت نیروی انسانی متخصص و آگاه در این حوزه به یک ضرورت انکارناپذیر تبدیل شده است. به همین منظور، دیپارتمنت حقوق، پوهنهی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون جامی، با افتخار، برنامه ماستری خود را به‌منظور پاسخگویی به این نیازهای علمی و اجتماعی طراحی کرده است.

برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی، علاوه بر ارائه آموزش‌های نظری و علمی، به محصلان این فرصت را می‌دهد که با چالش‌های واقعی و عملی در عرصه حقوق جزا و جرم‌شناسی آشنا شوند. هدف ما این است که از طریق یک دوره آموزشی جامع و متناسب با استانداردهای بین‌المللی، نسل جدیدی از متخصصان و پژوهشگران را تربیت کنیم که قادر به تحلیل دقیق و علمی مسائل پیچیده حقوقی و اجتماعی، به ویژه در زمینه جرم و مجازات، باشند.

تدوین پلان استراتژیک برای این دوره، به ما این امکان را می‌دهد که به‌طور منسجم و هدفمند به سمت اهداف علمی و آموزشی خود حرکت کنیم. پلان استراتژیک نه تنها به شفاف‌سازی چشم‌انداز و مأموریت ما کمک می‌کند، بلکه به عنوان یک نقشه راه برای دستیابی به اهداف کلان دیپارتمنت نیز عمل خواهد کرد.

در این فرآیند، ما به تحلیل دقیق نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها (SWOT) خواهیم پرداخت. این تحلیل به ما کمک خواهد کرد تا موقعیت فعلی برنامه را به‌طور واقعی و عینی ارزیابی کنیم و بر اساس آن، استراتژی‌های مناسبی را برای پیشرفت و توسعه این برنامه طراحی کنیم.

همچنین، ما متعهد به ایجاد همکاری‌های مؤثر با پوهنتون‌ها و مؤسسات تحقیقاتی معتبر داخلی و بین‌المللی هستیم. این همکاری‌ها می‌تواند به ارتقاء کیفیت آموزش و پژوهش کمک کند و فرصت‌های بیشتری را برای محصلان فراهم آورد.

در نهایت، پلان استراتژیک به‌عنوان یک سند زنده و پویا طراحی خواهد شد که می‌تواند به‌طور مستمر مورد بازبینی و به‌روزرسانی قرار گیرد. ما بر این باوریم که با همکاری و همفکری تمامی اعضای کادر علمی، اداری و محصلان، می‌توانیم به اهداف عالی‌تری دست یابیم و نقشی مؤثر در ارتقاء دانش و آگاهی در حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی ایفا کنیم. امیدواریم که این برنامه ماستری به منبعی الهام‌بخش برای تمامی محصلان و پژوهشگران تبدیل شود و بتواند زمینه‌ساز رشد و توسعه علمی در این حوزه حیاتی باشد.

مرحله اول:

تدوین استراتژی

تحلیل محیط برنامه ماستری حقوق جزا و

جرم شناسی

فصل اول

مفاهیم و کلیات

مبحث اول: مفاهیم

گفتار اول: مفهوم استراتژی

«واژه استراتژی» از واژه یونانی «Strategos» گرفته شده که به معنای «سالار سپاه» میباشد. سالانه هر یک از ده قبیله یونانی یک استراتژی برمیگزیدند تا سپاهیان‌شان را هدایت نماید. بعدها وظایف وی به امور قضایی و مدنی نیز تعمیم داده شد. تاریخچه برنامه ریزی استراتژیک به امور نظامی برمیگردد. در لغتنامه ویستر استراتژی، دانش برنامه ریزی و هدایت عملیات نظامی بزرگ در مقیاس کلان به هدف تشخیص و یافتن بهترین موقعیت پیش از درگیری واقعی با دشمن است. برنامه ریزی استراتژیک در سازمانها در دهه ۱۹۵۰ آغاز و در دهه های ۶۰ و ۷۰ به سرعت محبوبیت یافت و بسیاری از مدیران دریافتند که استراتژی، پاسخ بسیاری از مسائل است. در دهه ۶۰، مدل‌های کیفی و کمی استراتژی گسترش یافت. در آغاز دهه ۸۰ میلادی، مدل ارزش سهامداران و مدل پورتر برای برنامه ریزی استراتژیک، ستندرد شناخته میشدند. نیمه دوم دهه ۸۰ میلادی، آغاز پیدایش مدل‌های استراتژی معطوف به شایستگی محوری و تمرکز بر بازار بود. اواخر نیمه دوم دهه ۸۰ و آغاز دهه ۹۰ میلادی، شروع پیدایش مدل‌های نسل دوم برنامه ریزی استراتژیک بود که بیشتر بر اهمیت انطباق سازمان با تغییر، انعطاف پذیری، تفکر استراتژیک و یادگیری سازمانی تمرکز و تأکید داشتند. برنامه ریزی راهبردی - استراتژیک پروسه‌ای است سازمانی برای تعریف استراتژی سازمان و تصمیمگیری برای چگونگی یافتن منابع موردنیاز برای رسیدن به مقصود استراتژی، صورت میگیرد. این پروسه افراد و منابع را نیز شامل میشود. برای آنکه ارگان بدانند به کجا خواهد رفت باید بدانند اکنون دقیقاً کجا قرار گرفته است. پس از آن باید آنچه میخواهد باشد را به درستی تعریف کرده و چگونگی رسیدن به آن جایگاه را مشخص کند. مستندات حاصل از این پروسه را برنامه استراتژیک همان ارگان می نامند.

گفتار دوم: مفهوم پلان

پلان به معنی نقشه طرح است چیزی که فرد در ذهن آماده نموده و روی کاغذ پیاده می نماید. پلان (ترسیم) پلان (Plan) مجموعه ای از طراحی یا دیاگرام های دو بعدی مورد استفاده برای توصیف یک محل یا شیء یا برای برقراری ارتباط ساختمان سازی یا دستور العمل های ساخت است. معمولاً پلان ها روی کاغذ کشیده می

شوند یا روی کاغذ چاپ می شوند اما آن ها می توانند به صورت یک فایل دیجیتالی نیز حضور داشته باشند. پلان ها معمولاً برای اهداف تکنیکالی مانند معماری، مهندسی یا نقشه کشی استفاده می شوند. هدف آن ها در این رشته ها گرفتن تمام ویژگی های هندسی از یک سایت، ساختمان، محصول یا یک شیء، با دقت تمام است. پلان ها می توانند برای ارائه یا جهت گیری اهداف نیز مورد استفاده قرار گیرند. هدف نهایی از پلان، یا به تصویر کشیدن یک مکان یا یک شیء موجود است یا برای انتقال اطلاعات کافی یک ذهن خلاق به یک سازنده یا تولیدکننده برای تحقق بخشیدن طرح مورد نظر می باشد. (دانشنامه عمومی) امروزه کاربرد پلان از سطح مهندسی معماری به سطح امور فرهنگی سرایت یافته است. و این اصطلاح یکی از پرکاربردترین تعابیر در محافل علمی مردم امروز است.

گفتار سوم: مفهوم پلان استراتژیک

پلان استراتژیک و یا به عبارت دیگر برنامه ریزی استراتژیک فرایندی است که اکثر سازمانها و شرکتهای موفق و صاحب نام دنیا از آن برای هدایت و پیشبرد برنامه ها و فعالیتهای خود با افق دید بلندمدت و درجهت دستیابی به اهداف و تحقق مأموریت سازمانی بهره می گیرند..

برنامه ریزی استراتژیک روشی سازمان یافته، سیستماتیک و هماهنگی در جهت برنامه ریزی برای دستیابی به اهداف مشخصی است. استفاده از استراتژی برای مشخص کردن نقشه مسیر شغلی، تیم یا سازمان می تواند مسیر رسیدن به موفقیت را جهت دار و شفاف کند. در این راهنما ابتدا توضیح می دهیم که برنامه ریزی استراتژیک چیست سپس نحوه تهیه و توسعه آن، مراحل برنامه ریزی استراتژیک شرکت، نمونه برنامه ریزی استراتژیک و مزایای استفاده از آن مورد بررسی قرار داده خواهد شد. اگر فرایند برنامه ریزی استراتژیک به درستی انجام گیرد، می توانید فعالیت های شغلی خود را بهینه و فرایند رسیدن به اهدافتان را مشخص کنید. مجله برنامه ریزی استراتژیک فرایندی است که اکثر شرکتهای موفق و صاحب نام دنیا از آن برای هدایت و پیشبرد برنامه ها و فعالیتهای خود با افق دید بلندمدت و درجهت دستیابی به اهداف و تحقق مأموریت سازمانی بهره می گیرند.

گفتار چهارم: مفهوم تحلیل SWOT

SWOT مخفف کلمات **Strengths, Weaknesses, Opportunities** و **Threats** به معنی نقاط قوت، ضعف ها، فرصت ها و تهدیدات است. تجزیه و تحلیل SWOT چارچوبی می باشد که برای ارزیابی موقعیت رقابتی یک شرکت و یا سازمان توسعه برنامه ریزی استراتژیک مورد استفاده قرار می گیرد. تجزیه و تحلیل SWOT عوامل داخلی و خارجی و همچنین پتانسیل فعلی و آینده را ارزیابی می کند.

تجزیه و تحلیل SWOT برای تسهیل بررسی واقع‌بینانه، مبتنی بر واقعیت و داده محور نقاط قوت و ضعف سازمان طراحی شده است. سازمان باید با اجتناب از اعتقادات از پیش ایجادشده یا مناطق مبهم، تجزیه و تحلیل را دقیق انجام دهد و بر حقایق و واقعیت‌ها متمرکز شود. شرکت‌ها و یا سازمانها باید از این تحلیل به عنوان راهنما و نه لزوماً به عنوان یک توصیه استفاده کنند.

گفتار پنجم: مفهوم تجزیه و تحلیل SWOT

با استفاده از این مدل می‌توانید محیط داخلی و محیط خارجی کسب و کارتان را بررسی کنید. بررسی محیط داخلی نقاط قوت و ضعف را مشخص می‌کند و محیط خارجی نشان‌دهنده فرصت‌ها و تهدیدهایی است که بر کسب و کار اثر می‌گذارند. با شناخت این موارد و عواملی که روی کسب و کارتان اثر می‌گذارد می‌توانید استراتژی‌های عملیاتی را تعیین کرده و در برنامه ریزی‌های راهبردی خود آنها را لحاظ کنید.

نقاط قوت: به مواردی فکر کنید که در آنها بهتر از رقبایتان هستید. کارکنان خبره و ماهر، سرمایه یا منابع مالی انبوه، سرمایه‌گذاران، رشد صنعت، موانع کم برای ورود، پایگاه مشتری و حاشیه سود می‌توانند از مواردی باشند که در آنها بهتر از رقبایتان هستید.

نقاط ضعف: کمبود سرمایه، کارکنان آموزش‌ندیده، حاشیه سود پایین، موانع زیاد برای ورود و پایگاه مشتری کوچک نمونه‌هایی از نقاط ضعف هستند. فرایند SWOT می‌تواند به اجرای طوفان ذهنی برای رسیدن به راه‌حل و بهبود آنها به شما کمک کند.

گفتار ششم: مفهوم فرصت

فرهنگ لغات آکسفورد: زمان یا شرایط مطلوب برای یک هدف و زمان یا شرایط مطلوب برای پذیرش انجام یا اجرای چیزی را فرصت می‌نامد.

فرهنگ وبستر: شرایط و موقعیت‌هایی که می‌تواند به پیشرفت و توسعه منجر گردد، فرصت گفته می‌شود. فرصت عبارت است از: منفعت بالقوه، منفعت نهفته؛ وضعیت و شرایطی که از قابلیت تبدیل شدن به منفعت برخوردار است: فرصت = ارزش بالقوه؛ ارزش نهفته. همچنین فرصت عبارت است از عامل یا وضعیتی که بر فرد تأثیر مثبت و مطلوب می‌تواند داشته باشد یا می‌تواند فرد را در انجام وظایف یا تحقق اهداف، کمک کند. فرصت یعنی عوامل بروز منفعت به صورت ناقص (عوامل بالقوه بروز منفعت) که نقصان آن به وسیله تلاش و تدبیر انسان کامل می‌شود. منفعت ما را اهداف ما، تعیین می‌کند.

مفاهیم معادل فرصت عبارت است از: زمینه؛ بستر؛ وضعیت؛ موقعیت.

استفاده خلاقانه از فرصت‌ها: استفاده خلاقانه از فرصت‌ها برای تبدیل به محصول (کالا یا خدمات) کارآفرینی محسوب می‌شود.

فرصت‌ها همیشه وجود دارند، ولی فقط کسانی آنها را می‌بینند و استفاده می‌کنند که مهارت‌های مربوطه را کسب کرده باشند و نسبت به محیط خود حساس باشند نه بی تفاوت (حساسیت و هوشیاری کارآفرینانه). هر فرصت بالقوه نیاز به ایده‌ای دارد تا آن را به فرصت بالفعل تبدیل کند و به منفعت نزدیکتر نماید: فرصت بالقوه + ایده = فرصت بالفعل = منفعت بالقوه.

فرصت کارآفرینانه شامل یک سری از عقاید، ایده‌ها و اعمال است که خلق کالا و خدمات آینده را (که در بازار کنونی وجود ندارد) امکان‌پذیر می‌سازد.

فرصت‌های کارآفرینانه موقعیت‌هایی هستند که در آن کالا، خدمات، مواد اولیه و روش‌های سازمان یافته جدید در قیمتی بیشتر از هزینه تولیدشان می‌توانند معرفی و فروخته شوند.

فرصت کارآفرینانه عبارت است از شانس شروع یک کسب و کار.

فرصت‌ها حوزه‌هایی هستند که شما، تیمتان و سازمان می‌توانید در آنها پیشرفت کنید. نمونه‌هایی از فرصت‌ها عبارت‌اند از: سرمایه‌گذاران مشتاق و علاقه‌مند، تمایز برند از سایر پیشنهاد دهندگان محصول.

گفتار هفتم: مفهوم تهدید

در لغت‌نامه «آکسفورد» برای تهدید دو معنی ارایه شده است:

نخست: تهدید قصد ابراز شده برای صدمه یا آسیب رسانی یا دیگر اقدامات خصمانه علیه کسی معرفی می‌شود، در تعریف دوم به شخص یا چیزی گفته می‌شود که بتواند خطر یا صدمه‌ای ایجاد کند. کارل روپر اعتقاد دارد که تهدید عبارت است از اینکه: هر گونه نشانه، حادثه یا شرایطی که توان خسارت و ضرر علیه یک دارایی را داشته باشد (عبدالله خانی، ۱۳۸۶: ۲۲-۲۳) در بحث تهدید سه مؤلفه اهمیت فراوان دارد: موضوع تهدید، عامل تهدید، حوزه تهدید.

مبحث دوم: کلیات

گفتار اول: اهمیت تدوین پلان استراتژیک

تدوین پلان استراتژیک و برنامه ریزی برای هرسازمان و تشکلی نقش بسیار برجسته و حیاتی دارد ما در این جا به طور فهرست وار به عمده ترین آنها اشاره می‌کنم:

الف: به حداقل رساندن ریسک

برنامه ریزی استراتژیک اطلاعات زیادی برای ارزیابی میزان ریسک، به حداقل رساندن ریسک و در واقع سرمایه گذاری در فرصت های تجاری امن را فراهم می کند. بنابراین احتمال خطا و هدف گذاری اشتباه کاهش می یابد.

ب: ایجاد انگیزه و نوآوری

آماده سازی برنامه استراتژیک معمولاً در سطح مدیران عالی رتبه صورت می پذیرد و این مدیران چون خود طراح این برنامه ریزی هستند، نه تنها به اهداف و استراتژی ها متعهد هستند بلکه به ایده های جدید برای اجرای بهتر استراتژی ها فکر می کنند که باعث ایجاد انگیزه و نوآوری می شود.

ج: استفاده بهینه از منابع

در هر کسب و کاری منابع محدود هستند، برنامه ریزی راهبردی کمک می کند که از این منابع به صورت بهینه در محل ها و زمان هایی که واقعا به آنها نیاز است جهت رسیدن به حداکثر بازدهی استفاده شود.

گفتار دوم: فرآیند تدوین پلان استراتژیک

استراتژی را به روش های مختلفی می توان تنظیم و تدوین کرد. ما در اینجا به یک فرآیند ساده پنج مرحله ای برای تهیه استراتژی اشاره می کنیم که به کمک آن می توانید یک استراتژی استاندارد و مؤثر را تدوین کنید. این مراحل به عنوان وجه اشتراکی از کلیه دیدگاههای موجود نسبت به تدوین استراتژی بدست آمده است که می تواند بسیار راهگشا باشد و سازمان ها را در رسیدن به اهدافشان یاری نماید.

الف: جمع آوری اطلاعات از داخل و خارج سازمان

برای اینکه بدانید که به کجا باید بروید، ابتدا باید از موقعیتی که در آن قرار دارید آگاه باشید؛ برای تشخیص نقاط قوت و ضعف باید به داخل و برای شناسایی فرصت ها و تهدیدها باید به خارج از کسب و کار نگاه کنید. بهترین و متناسب ترین اطلاعات را گردآوری کنید.

ب: تعیین یک چشم انداز بلند مدت

بیانیه چشم انداز (Vision Statement) می تواند جهت کسب و کار و مقاصد آن در میان مدت و بلند مدت را تعیین کند.

ج: تعیین مأموریت و رسالت سازمانی

بیانیه مأموریت (Mission statement) علاوه بر توجه به منظور و مقصود سازمان، اهداف عمده آن را نیز ترسیم می کند.

د: تعیین اهداف استراتژیک سازمان

هدف از این مرحله، تعیین مجموعه ای از اهداف بلند برای همه نواحی کسب و کار است که با عنوان «اهداف استراتژیک» از آن ها یاد می کنیم. این اهداف باید اولویت ها را نشان بدهند که تحقق چشم انداز و مأموریت شرکت را تضمین می کند.

هـ: تعیین خط مشی سیاست سازمان

در نتیجه، در این سطح از استراتژی در فکر این هستیم که چطور بخش‌های تجاری شرکت می‌توانند در کنار یکدیگر به طور شایسته فعالیت کنند و بفهمند که تمامی پول و مهارتی که شرکت در اختیار دارد چطور در صورت نیاز مورد استفاده قرار گیرد شما باید بدانید چگونه کسب و کارتان، کارمندان‌تان و منابع خود را سازماندهی می‌کنید؟ تمامی اینها بر روی روحیه‌ی رقابتی شما تاثیر می‌گذارد و می‌تواند از اهداف استراتژیک شما پشتیبانی کند.

یک روش طراحی برنامه ریزی استراتژیک، تدوین برنامه ریزی جامع است که در سال ۱۹۷۵ توسط تایلر بیان شد. این استراتژی عمدتاً دید بلند مدت دارد و بر اساس تحلیل محیط داخلی و محیط‌های خارجی، استراتژی مناسب تدوین می‌شود. به طور اجمال مراحل این نوع برنامه ریزی عبارت است از:

تعیین و تدوین اهداف آتی سازمان

شناخت اهداف و استراتژی‌های موجود سازمان

تجزیه و تحلیل شرایط محیطی سازمان

تجزیه و تحلیل منابع و امکانات سازمان

شناخت وضع موجود (نقاط قوت و ضعف سازمان)

تعیین تغییرات مورد لزوم در استراتژی‌های گذشته

تصمیم‌گیری در خصوص استراتژی مطلوب

اجرای استراتژی جدید

گفتار سوم: مراحل تدوین پلان استراتژیک

در فرایند تدوین پلان استراتژیک سه رکن اساسی وجود دارد که به عنوان اعضای ریسه پیکره پلان نقش‌آفرینی می‌نمایند و این مجموعه در تمام فرایند مراحل تدوین برنامه استراتژیک، کاملاً درگیر هستند. در صورتی که پلان استراتژیک بدون حضور این ارکان تدوین یابد بدون شک خالی از نقض نخواهد بود و این نقایص در طول انجام کارها یکی پس از دیگری خود را نشان می‌دهد و این ارکان عبارتند از:

الف: کمیته فرعی پلان استراتژیک در سطح پوهنحی

که وظیفه دارد مطالعات پشتیبان را انجام داده و نیز هماهنگی‌های اداری را به عهده دارند. معمولاً واحد برنامه ریزی مسئول این کار است.

ب: گروه کارشناس

این گروه متشکل از اعضای است که معمولاً از قدرت و توان کارشناسی و تحلیل بالایی برخوردار بوده و در مورد سازمان از دید تخصصی معلومات دارند. این گروه ترکیبی از اعضای درون سازمان و گاهی هم افراد خارج از سازمان است. مدیران، کارشناسان و صاحب نظران را می توان در این گروه سازماندهی کرد.

ج: کمیته اصلی پلان استراتژیک در سطح پوهنتون

این کمیته معمولاً تشکیل یافته از مدیران ارشد هستند که دارای اختیار تصمیم گیری در زمینه موضوعات استراتژیک سازمان هستند. نتایج حاصل از کارگروه کارشناسی در این کمیته تصویب شده و لازم الاجراء خواهد بود.

گفتار چهارم: مدل های برنامه ریزی استراتژیک

انواع مدل های برنامه ریزی استراتژیک

در برنامه ریزی استراتژیک مهمترین رکن مدلسازی فرآیند و شبیه سازی روش های موجود در سازمان است که در نهایت بر اساس رویکرد و کسب و کار بررسی می شود. بهترین مدل برای برنامه ریزی و اجرای هدف نیز در سازمان ها وجود دارد که وابسته به هدف اصلی سازمان انتخاب می شود. به طور عمده دو نوع مدل در پلان های استراتژیک بیان شده است که در ذیل به آنها اشاره می کنیم:

الف: مدل های قدیمی برنامه ریزی استراتژیک

مدل های قدیمی برنامه ریزی استراتژیک امروزه کمتر مورد توجه برنامه ریزان استراتژیک قرار می گیرد بدلیل اینکه مدل های جدید پلان استراتژیک بسیار کار شده تر و کارشناسی شده تراز آنها است که در طول سالها تجربه، نقایص این پلان ها آهسته آهسته مرتفع گردیده است و نکات جالبی بر آن افزوده شده است با این حال به چند نمونه از این نوع پلان ها نیز از باب نگاهی گذشته و تفنن اشاره می کنیم:

۱- مدل برنامه ریزی استراتژیک صنعتی

یکی از مدل های قدیمی برنامه ریزی استراتژیک مربوط به استراتژی صنعتی است. در این روش از الگوهایی استفاده می شود که قرار است به واسطه آنها هدف های عمده و جزئی معین و مشخص شوند. در واقع سیاست ها و برنامه هایی در نظر گرفته می شود که برای تحقق اهداف سازمان استفاده شود. اهداف و سیاست ها و همینطور فعالیت ها و برنامه ها باید پیوند خوبی با هم داشته باشند از سوی دیگر نیاز است که ترکیبی مناسبی از فرصت های محیطی و توانمندی بررسی شود.

۲- مدل برنامه ریزی استراتژیک رایت

این مدل از برنامه ریزی استراتژیک در ۵ مرحله اصلی بررسی می‌شود و در نهایت نظام اطلاعاتی که برای آن بررسی می‌شود بسیار مهم است. در این روش در ابتدا قرار است محیط درونی و بیرونی سازمان بررسی شود و در نهایت نقاط قوت و ضعفی که در سازمان وجود دارد مشخص شود، از سوی دیگر فرصت‌های محیطی و مأموریت‌های سازمانی نیز تعیین می‌شود. اهدافی قابل دسترسی است که بر اساس توانایی و فرصت‌های مختلف تنظیم می‌شود. سطوحی که برای برنامه ریزی استراتژیک دیده می‌شود شامل مدیریت، فعالیت و وظیفه است. وقتی استراتژی تدوین شد نیاز است که اجرای آن به طور دقیق صورت بگیرد. مثلاً سطح مدیریت در برنامه ریزی استراتژیک شامل سبک‌های کلان و بلند مدت سازمانی است. تبدیل استراتژی‌ها نیز به فعالیت واحدها و بخش‌ها بررسی می‌شود و در نهایت نیز وظایف افراد نیز بررسی می‌شود و قالب استراتژی تعیین می‌شود. وظایف افراد و کارکنان در قالب استراتژی‌های تعیین نیز بررسی می‌شود.

ساختار و رهبری و فرهنگ سازمانی نیز برای برنامه ریزی استراتژیک بسیار مورد نظر است. تنظیم مجموعه وظایف و همینطور ارتباطی که بین نمودار سازمانی بررسی می‌شود. در بخش رهبری نیز فرد می‌بایست وظایف قانونی و مقبولیت اجرای استراتژی را دنبال نماید.

همینطور یک سری فرهنگ سازمانی وجود دارد که سبب ایجاد فضای مناسب می‌شود و در نهایت مشارکت گسترده‌ای برای افراد در سازمان‌ها فراهم می‌سازد. رفتار و نگرش‌های لازم نیز وجود دارد که نتیجه خوبی فراهم می‌سازد.

ب: مدل‌های برنامه ریزی استراتژیک رشد یافته

۱- مدل برنامه ریزی استراتژیک هیل

این روش از برنامه ریزی استراتژیک به نسبت مدل‌های قبل از اعتبار بهتری برخوردار بود. در این مدل محیط درونی و بیرونی استراتژی مشخص می‌شود و در نهایت مقایسه با استراتژی‌های گذشته صورت می‌گیرد. بین استراتژی‌های آینده و گذشته یک سری تعارض در نظر گرفته می‌شود و از سیستم اطلاعات نیز استفاده خواهد شد. تغییرات لازم در ساختار ایجاد می‌شود و گاه سیستم کنترل نیز مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. اجرای استراتژی جدید سبب می‌شود که سیستم کنترل به طور دقیقی طراحی شود. فرآیند مدیریت استراتژیک در ۵ مرحله دنبال می‌شود. در ابتدا اهداف اساسی شرکت و سازمان و یا به عبارتی نهاد انتخاب می‌شود، محیط عملیاتی درون سازمان تحلیل می‌شود و نقاط قوت و ضعف سازمان بررسی می‌شود. محیط رقابتی در بیرون از سازمان تحلیل می‌شود و فرصت‌ها بررسی می‌شود. استراتژی‌هایی انتخاب می‌شود که نقاط قوت سازمان را ایجاد می‌کند و سبب تصحیح نقاط ضعف سازمان می‌شود. فرصت‌های بیرونی نیز در این زمینه اهمیت خواهد داشت. در گام آخر نیز استراتژی اجرا می‌شود.

۲- مدل برنامه ریزی استراتژیک جنرال الکتریک

شرکت جنرال الکتریک مدلی برای برنامه ریزی استراتژیک در نظر گرفت که بسیار سر و صدا کرد. این مدل دارای محور افقی جذابیت صنعت است که با متغیرهای زیادی همراه است. در محورهای عمودی نیز توانایی کسب وجود دارد و می تواند بر اساس متغیرهای زیادی بررسی شود. بر اساس این متغیرها موقعیت شرکت تحلیل شده و در جدول مشخص می شود. هفت مرحله برای اجرای برنامه ریزی استراتژیک جنرال الکتریک دیده می شود:

- عوامل کلیدی محیطی و درونی تعریف می شود.
 - عوامل محیطی موجود مورد ارزیابی قرار می گیرد.
 - عوامل داخلی بررسی می شود.
 - موقعیت در جدول به طور دقیق تعیین می شود.
 - فرصت های آتی بر اساس عوامل محیطی ارزیابی می شود.
 - توانمندی های داخلی تعیین می شود.
 - یکی از استراتژی ها بر اساس فرصت های محیطی و توانمندی های داخلی انتخاب می شود.
- انتخاب استراتژی های سازمان به این صورت است که در ابتدا میزان سرمایه گذاری و فعالیت های مربوط به آن گسترش می سازد و از استراتژی توسعه استفاده می شود. سپس نوبت به کاهش میزان سرمایه گذاری خواهد افتاد که مربوط به استراتژی کاهش است و در نهایت نیز می بایست ثابت نسبی در مورد میزان فعالیت ها و سرمایه گذاری شرکت ها داشت و وضع موجود باید حفظ شود.
- در طرح برنامه ریزی استراتژیک جنرال موتورز هدف اصلی دنبال کردن فعالیت هایی است که جذابیت بیشتری دارند و شرکت نیز از عهده اجرای آن بر خواهد آمد.
- شرکت این عقیده را دارد که اگر فعالیتی نه جذابیت دارد و نه توانمند است، اجرای آن می بایست حذف شود. در صورتی که جذابیت و فرصت محیطی وجود داشته باشد اما میزان توانمندی داخلی کم باشد نیاز است که از استراتژی بهبود توانمندی استفاده کرد. در صورتی که توانمندی وجود دارد اما از جذابیت و فرصت محیطی کمی برخوردار است می بایست استراتژی ایجاد جذابیت و فرصت محیطی ایجاد شود.

۳- مدل برنامه ریزی استراتژیک پورتر

در مدل برنامه ریزی استراتژیک پورتر اولین موضوع متمایز سازی است. این روش می گوید می بایست محصولی متفاوت عرضه شود که کیفیت بی نظیری دارد، طراحی بالایی برای آن در نظر گرفته است، عملکردی فوق العاده

دارد و به طور طبیعی از نظر قیمت و ارزش گزاری نیز در شرایط گرانی قرار گرفته است. این استراتژی به طور کلی بر پایه تحقیق و توسعه و نوآوری گام بر می دارد. عامل کلیدی دوم در مدل پورتر تعریف رهبری در هزینه است. به طوری که با کاهش قیمت محصول رقابت در وضعیت بهتری قرار بگیرد و شرکت از رقبای خود پیشی بگیرد. هزینه های تولید در این زمینه کاهش پیدا می کند و به طبع قیمت محصول نیز کاهش می یابد. مزایای تولید نسبت به مقیاس بررسی می شود. فروش محصول در تعداد زیاد رخ می دهد و سود دهی بالاتر است.

۴- مدل برنامه ریزی استراتژیک پیرس

در این مدل مجموعه ای تصمیمات و اقدامات در نظر گرفته می شود و حاصل از اجرای برنامه ها است. برای مدیریت جریان اطلاعات نیاز به گام های به هم پیوسته است که دستیابی به اهداف را به خوبی شکل می دهد. تدوین و اجرای استراتژی در گام های متوالی و پی در پی هستند و تغییرات در هر جزئی از این مدل به نسبت سایر اجزا تاثیر می گذارد. اجرا و کنترل برای رسیدن به اهداف شرکت به طور دقیق صورت می گیرد.

۵- مدل برنامه ریزی استراتژیک دیوید

از آنجایی که برنامه ریزی استراتژیک با گام های بیشتری همراه است بخش جداگانه ای را برای آن در نظر گرفتیم تا توضیحاتی که ارائه می شود کامل و قابل قبول باشد. این مدل به نسبت مدل برنامه ریزی استراتژیک هیل جامع تر است. سه گام اصلی در برنامه ریزی استراتژیک دیوید وجود دارد که شامل تدوین، اجرا و ارزیابی است.

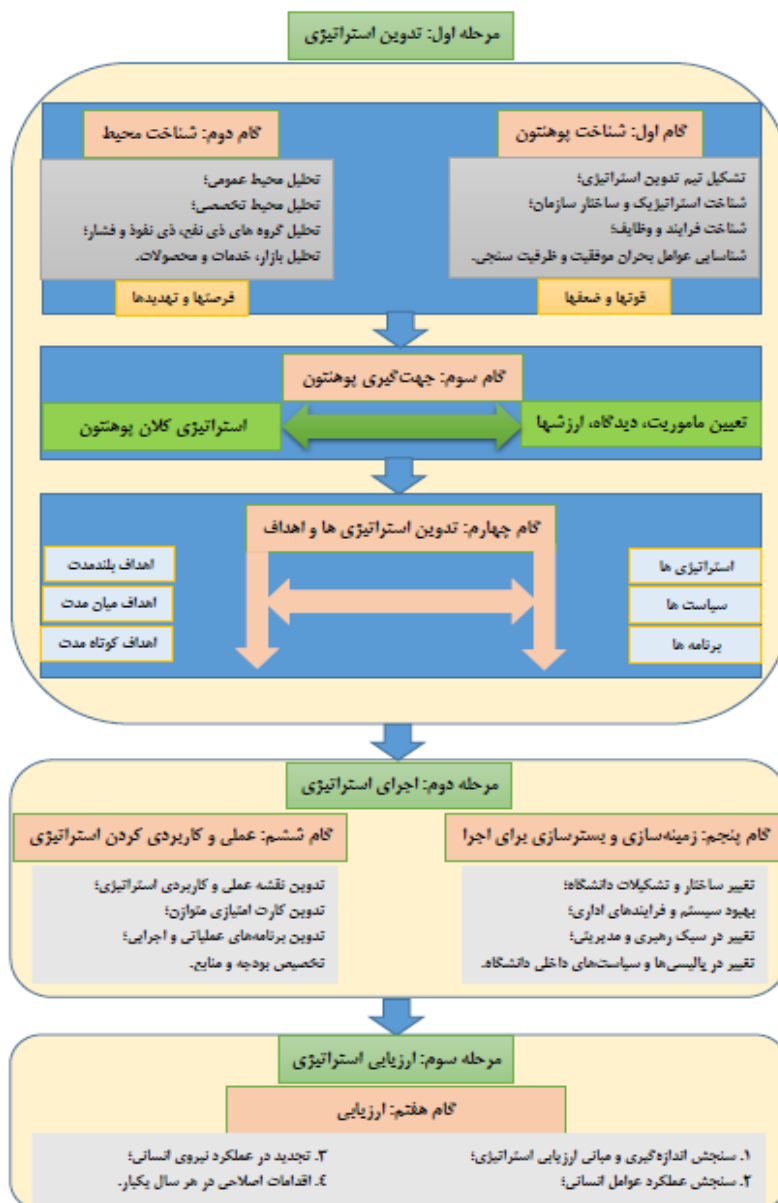
تدوین استراتژی: در مرحله تدوین نیاز است که فرصت ها شناسایی شود، تهدیدات خارجی بیرون از سازمان مشخص شود، نقاط قوت و ضعف درون سازمان بررسی شود، اهداف بلند مدتی تنظیم شود و یک مجموعه ای از استراتژی ها تشکیل شود و در بین این مجموعه گزینه مناسب انتخاب شود. در مرحله تدوین تصمیم گیری در مورد ورود به یک کسب و کار جدید صورت می گیرد. کسب و کار قبلی ترک می شود. در خصوص تخصیص منابع مشورت می شود و همینطور تنوع سازی در راستای ورود به بازارهای بین المللی نیز بررسی می شود.

اجرای استراتژی: این بخش در مورد منابع انسانی بررسی هایی انجام می دهد. در واقع در مرحله اجرا نیاز است که منابع انسانی بررسی شود. نیاز است استراتژی های قابل اجرا بررسی شود و همینور اهداف سالانه و خط مشی هایی نیز تنظیم شود. انگیزش کارکنان بررسی شود و تخصیص منابع به درستی صورت بگیرد. اجرای استراتژی شامل توسعه فرهنگ حمایت از استراتژی است و سبب می شود که ساختار سازمانی اثر بخش باشد. استفاده از سیستم های اطلاعاتی نیز به روز است.

ارزیابی استراتژی: در این روش یک نظام اطلاعاتی فعال انتخاب می شود که اجرای استراتژی را با اهداف موجود ارزیابی می کند. ارزیابی مربوط به مرحله آخر از برنامه ریزی استراتژیک است به طوری که ابزار اصلی مدیران است تا بتوانند عملکرد ضعیف یک استراتژی را شناسایی کنند. دقت شود که همه استراتژی ها می توانند به سمت تعدیل حرکت کنند زیرا یک سری عوامل بیرونی و درونی به شکل مداوم وجود دارد که تغییر پذیر هستند. در ارزیابی استراتژی می بایست عملکرد به طور دقیق اندازه گیری شود، اقدامات اصلاحی انجام شود، بازبینی عوامل بیرونی و درونی بر اساس استراتژی های فعلی نیز مورد بررسی قرار بگیرد. به نظر میرسد این مدل از استراتژی از میان تمام مدل های پیش گفته، با اوضاع واحوال کاری ما تناسب بیشتری داشته باشد.

گفتار پنجم: مدل تدوین پلان استراتژیک برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی

در برنامه ریزی استراتژیک مهمترین رکن مدل سازی فرآیند و شبیه سازی روش های موجود در سازمان است که در نهایت بر اساس رویکرد و تجارب بررسی می شود. بهترین مدل برای برنامه ریزی و اجرای هدف نیز در سازمان ها وجود دارد که وابسته به هدف اصلی سازمان انتخاب می شود. پلان استراتژیک برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی بر مبنای مدل دیوید تدوین یافته است. که به اساس تصویر زیر مراحل اجرایی آن توضیح داده شده است.

مبحث سوم: نیازمندی و اهمیت پلان استراتژیک برای برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی

پلان استراتژیک در حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی به معنای دقیق خود به اتخاذ تصمیم‌های کلیدی درباره آینده آموزشی و پژوهشی مرتبط با این رشته‌ها است. برنامه حقوق حقوق جزا و جرم‌شناسی در حیطه فعالیت خود یک مأموریت مشخص دارد که آن را در راستای ارتقاء سطح کیفی خدمات آموزشی و پژوهشی و پاسخگویی به نیازهای اجتماعی و قانونی تعریف کرده است.

پلان استراتژیک در رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی برای مدت زمان پنج سال طراحی شده و مسلماً قلمرو گسترده‌ای از جنبه‌های آموزشی، پژوهشی و اجتماعی را دربر می‌گیرد. در سال‌های اخیر، توجه ویژه‌ای به داشتن پلان استراتژیک، در تمام برنامه‌های علمی در همه سطوح اعم از لیسانس و ماستری شده است. زیرا ضرورت تحول در ابعاد مختلف نظام آموزشی در سطح وزارت تحصیلات عالی احساس می‌شود. در حالی که جامعه، محصلان و سایر مؤلفه‌ها دچار تغییرات جدی شده‌اند، بسیاری از نظام‌های آموزشی هنوز مطابق با الگوهای قدیمی طراحی شده‌اند.

بنابراین، با توجه به این موارد و رعایت اصول مدیریتی حاکم بر پوهنتون جامی و پوهنهی حقوق و علوم سیاسی، تدوین یک پلان استراتژیک برای پنج سال آینده (۱۴۰۳-۱۴۰۷) در برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی امری ضروری به نظر می‌رسد. این پلان استراتژیک باید به گونه‌ای طراحی شود که به ارتقاء کیفیت آموزشی و پژوهشی، توسعه مهارت‌های عملی و پاسخگویی به نیازهای جامعه کمک کند.

روی همین منظور مطابق با رهنمود وزارت محترم تحصیلات عالی، از روش دوم و تحلیل سوات (SWOT Analysis) برای تجزیه و تحلیل محیط استفاده شده است. این روش به شناسایی نقاط قوت و ضعف داخلی و همچنین فرصت‌ها و تهدیدهای خارجی کمک می‌کند و می‌تواند به تدوین استراتژی‌های مؤثر در راستای تحقق اهداف تعیین‌شده یاری رساند.

پوهنتون جامی یک نهاد علمی و اکادمیک خصوصی است که به هدف ارائه خدمات در حوزه تحصیلات عالی، تولید علم و بالا بردن سطح دانش و بینش مردم تأسیس شده و در سال ۱۳۸۹ خورشیدی در وزارت تحصیلات عالی کشور ثبت گردیده است و از آن وزارت محترم جواز خود را رسماً دریافت نموده است. این پوهنتون مطابق با اصول معیارهای اکادمیک و قانون تحصیلات عالی کشور برنامه‌های تحصیلی خویش را برای محصلین و دانش پژوهان ارائه و تطبیق می‌کند و در تلاش است تا سطح جدیدی از علم و فن را برای جوانان و نسل نو کشور ارائه کند. هدف بلند مدت این پوهنتون گسترش حوزه کار و فعالیت به دیگر ولایات افغانستان می‌باشد.

به همین منظور برای آن در یکی از فضاهای بسیار مناسب حومه شمالی شهر هرات موازی پنجاه جریب زمین تهیه و ثبت گردیده که امیدواریم در آینده نزدیک کار پروژه ساختمانی کمپلکس آن آغاز گردد.

مبحث چهارم: معرفی مختصر پوهنهی حقوق و علوم سیاسی

پوهنهی حقوق و علوم سیاسی در سال ۱۳۸۹ تأسیس شده است و افتخار دارد که تا حال توانسته به صورت مؤفّقانه جمع کثیری از محصلین را در رشته های حقوق، علوم سیاسی و روابط فارغ دهد. تعداد زیادی از این فارغان توانسته اند مطابق با رشته تحصیلی خود در سمت های مختلف دولتی و غیر دولتی مشغول کار شوند. همچنین این پوهنهی با داشتن ۴۸ کادر متخصص اعم از اساتید دولتی و غیر دولتی با درجه های تحصیلی دکترا و ماستری کوشش می کند تا امکانات تحقیقی را به منظور کاوش هرچه بیشتر سوالات محصلان فراهم سازد.

گفتنی است که این پوهنهی دارای دو دیپارتمنت حقوق و علوم سیاسی می باشد، این دیپارتمنت ها در امر تحقیق، ترجمه، انکشاف جامعه، ظرفیت سازی استادان و محصلین و حفظ ارزشهای دینی، ملی، فرهنگی و اکادمیک متعهد می باشند. این دیپارتمنت ها سعی می نمایند تا با رویکرد محصل محور، محصلین را مکلف سازند تا در امور تحصیلی خود اعم از نظری و عملی سهم بیشتر داشته باشند. این امر می تواند محصلین را آماده سازد تا با موضوعات علمی و اکادمیک برخورد تخصص محور داشته باشند. لازم به تذکر است که پوهنهی حقوق و علوم سیاسی افتخار این را دارد که از زمان تأسیس تا کنون حدود ۱۵۰۰ محصل ذکور و اناث فارغ داده است.

گفتار اول: معرفی مختصر دیپارتمنت قضاء و حارنوالی

. پوهنتون جامی دیپارتمنت قضاء و حارنوالی را در مقطع لیسانس در سال ۱۳۹۰ در چارچوب پوهنهی حقوق و علوم سیاسی ایجاد نموده است. هدف از ایجاد این دیپارتمنت ارائه خدمات علمی و تربیه نیروی متخصص بوده تا فارغان این رشته به درک مسائلی همچون معرفی، طرح، عرضه، انتقال و تبادل اندیشه -ها، یافته -ها، تجربیات و دستاوردهای جدید علمی و پژوهشی و تقویت فضای گفتگو و نقد اندیشه در حوزه -های فقه و حقوق جزاء و دانش -های مرتبط، مضاف و پیرامونی فقه و حقوق جزاء و ... برسند. دیپارتمنت قضاء و حارنوالی پوهنتون جامی از بدو تاسیس تا حال (۱۴۰۲) ده ها فارغ التحصیل را به سویه لیسانس را تقدیم جامعه نموده است.

گفتار دوم: معرفی مختصر برنامه حقوق جزا و جرم شناسی

رشته حقوق جزا و جرم شناسی یکی از شاخه های علوم انسانی است که از هزاران سال پیش تا امروز به طور مداوم تغییر و تحول پیدا کرده تا به شکل کنونی رسیده است. قوانین و مقررات در حوزه حقوق بر اساس قلمرو اجرایی،

به انواع مختلفی تقسیم می‌شوند که یکی از این انواع، حقوق جزا و جرم‌شناسی است؛ حقوق جزا، حقوق جزایی و حقوق ارزش‌ها، هر سه نام‌هایی هستند که برای این شاخه از علم حقوق استفاده می‌شود. همانطور که از اسامی ذکر شده مشخص است، حقوق جزا وظیفه حفظ ارزش‌های جامعه و همچنین تنبیه کردن اشخاصی که این ارزش‌ها را زیر پا می‌گذارند و به صورت کل حفظ نظم و انتظامات مملکتی را بر عهده دارد.

گفتار چهارم: شناسایی انتظارات ذینفعان و عوامل داخلی

در این بخش تلاش صورت گرفت تا محیط داخلی برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی مورد تحلیل و ارزیابی قرار گیرد و عوامل تاثیرگذار داخلی سازمان توسط کادر علمی برنامه شناسایی شود که قرار زیر عوامل تاثیرگذار این محیط بر برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی تحت عنوان قوت‌ها و ضعف‌ها به صورت جداگانه لیست و انتخاب شده است.

الف: انتظارات هیأت رهبری پوهنتون:

- رعایت قوانین، مقررات، طرز العمل‌ها و رهنمودها
- سوق تمام منابع برای اجرای پلان استراتژیک پوهنتون جامی
- تلاش در زمینه تولید علم، تحقیق و کاربردی ساختن علم
- استقلالیت بیشتر در زمینه‌های علمی و اداری - مالی
- توجه به ارتقاء کیفیت خدمات آموزشی و تربیه نیروی متخصص و متعهد
- محقق ساختن سیستم تحصیلات عالی بر اساس تحقیق
- افزایش منابع مالی جدید و مدیریت مالی درست و کارا

ب: انتظارات اعضای کادر علمی:

- فراهم‌آوری افزایش کادر دایمی برای گسترش برنامه
- تلاش جهت اجرای پروسه تأیید رتب علمی برای اساتید جدیدالتقرر برنامه
- فراهم‌آوری امکانات مادی و تکنالوژیکی تحقیق و پژوهش برای اساتید
- زمینه‌سازی سفرهای علمی در داخل و خارج کشور برای اساتید
- ایجاد ورکشاپ‌ها و سمینارهای علمی برای ظرفیت‌سازی اساتید
- تعیین متناسب حق‌الزحمه‌ها و هزینه‌های پرداختی تدریس استادان با وضعیت تورم در جامعه

ج: انتظارات اعضای کادر اداری:

- فراهم‌آوری زمینه استخدام دایمی کارمندان
- تلاش جهت ارتقاء سویه تحصیلی کارمندان

- تدویر ورکشاپ‌ها، سمینارها و برنامه های آموزشی برای ظرفیت‌سازی کارمندان
- تعیین متناسب معاشات با وضعیت تورم در جامعه و ایجاد سیستم مکافات و مجازات
- ایجاد پروگرام تقاعد و جبران خدمات پس از دوران کارکرد برای کارمندان.
- ایجاد پروگرام‌های حمایتی و وقایه‌وی صحی در طول خدمت برای کارمندان.

گفتار پنجم: تعیین نقاط قوت و ضعف

با مطالعه و بررسی موارد فوق تیم پلان استراتژیک طی جلسات متعدد نقاط ذیل را به عنوان نقاط قوت و ضعف برنامه ماستری حقوق جرا و جرم شناسی تعیین کردند:

الف: نقاط قوت

- داشتن اعتبار نامه اکادمیک
- وضعیت مالی مناسب
- برخورداری از صنوف درسی معیاری و مجهز به سیستم‌های گرما، سرما و تکنالوژی روز
- موجودیت کادر متخصص، مجرب و شناخته شده در حوزه های علمی داخلی و خارجی
- موقعیت جغرافیایی خوب و مناسب پوهنتون جامی
- برخورداری از ظرفیت های مناسب در حوزه تحقیقات علمی
- امتیاز راه اندازی اولین دوره برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی در حوزه غرب افغانستان
- برخورداری استفاده از نرم افزارها و پلتفرم های آموزشی آنلاین
- موجودیت کلینیک حقوقی
- سیاست قیمت گذاری مناسب برای ارائه خدمات

ب: نقاط ضعف

- پایین بودن سطح خدمات مشاوره ای و شغلی برای محصلین در مسیر تحصیلی و حرفه ای
- عدم موجودیت کتابخانه مجزا برای پوهنحی
- نداشتن کمپس دائمی
- کمبود کتاب و لکچر نوت های معیاری تألیف شده

فصل دوم

شناخت محیط بیرونی

مبحث اول: شناسایی و تحلیل انتظارات ذینفعان و عوامل خارجی

برای ایجاد تحول و بهبود وضعیت در برنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی، نقطه شروع اساسی درک نیازهای کلیدی ذینفعان و شناسایی روش‌های مؤثر برای پاسخگویی به آن‌هاست. این برنامه با طیف گسترده‌ای از ذینفعان در داخل و خارج نهاد در تعامل است که هر یک می‌توانند بر آن تأثیر بگذارند یا از آن تأثیر بپذیرند.

هر یک از این ذینفعان انتظارات خاصی دارند که برنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی باید در جهت برآورده ساختن آن‌ها گام بردارد. به‌طور کلی، نهادهای مافوق انتظار دارند که بازده مناسبی دریافت کنند، محصلان در پی ارتقاء و رضایت آموزشی هستند، و جامعه و مشتریان خواستار خدمات و آموزش‌های باکیفیت می‌باشند. همچنین، دولت به دنبال پیروی از استانداردهای بین‌المللی و سیاست‌های کیفری است و رقبا خواهان رقابت عادلانه و توسعه پایدار در این حوزه هستند.

در این راستا، برنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی باید به نیازهای اصلی تمامی گروه‌های ذینفع توجه کند و برای برآورده ساختن انتظارات آن‌ها، استراتژی‌ها و برنامه‌های مشخص و قابل دسترسی طراحی و اجرا نماید. این اقدام نه تنها به ارتقای کیفیت آموزشی و پژوهشی کمک می‌کند، بلکه به افزایش اعتبار و تأثیرگذاری برنامه در سطوح داخلی و بین‌المللی نیز منجر خواهد شد. برنامه حقوق جزا و جرم‌شناسی در راستای ایفای وظایف و ارائه خدمات آموزشی و اداری خود، با تعداد زیادی از نهادها در تعامل است. برخی از این سازمان‌ها عبارتند از

۱- وزارت تحصیلات عالی؛

۲- پوهنتون جامی

۳- کادر علمی

۴- کادر اداری

۵- محصلان؛

۶- فارغ التحصیلان؛

۷- سایر پوهنتون‌های داخلی (خصوصی و دولتی)؛

۸- پوهنتون‌های خارجی؛

۹- موسسات خارجی فعال در زمینه تحصیلات عالی؛

۱۰- ادارات ملی و محلی؛

۱۱- جامعه؛

در شکل زیر، ذینفعان برنامه حقوق جزا و جرم شناسی پوهنچی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون جامی در سه محیط کلان شامل محیط رقابتی و محیط داخلی دسته‌بندی و نمایان شده‌اند.

محیط کلان	محیط رقابتی	محیط داخلی
✓ عوامل سیاسی P	✓ مشتریان	✓ منابع مالی
✓ عوامل اقتصادی E	✓ رقبا	✓ منابع انسانی و نیروی انسانی
✓ عوامل اجتماعی و فرهنگ S	✓ سازمان‌های مافوق	✓ آموزش و تحقیق
✓ عوامل تکنالوژی T	✓ سازمان‌های همکار	✓ رهبری و مدیریت
	✓ کالا یا خدمات	✓ استراتژی‌ها

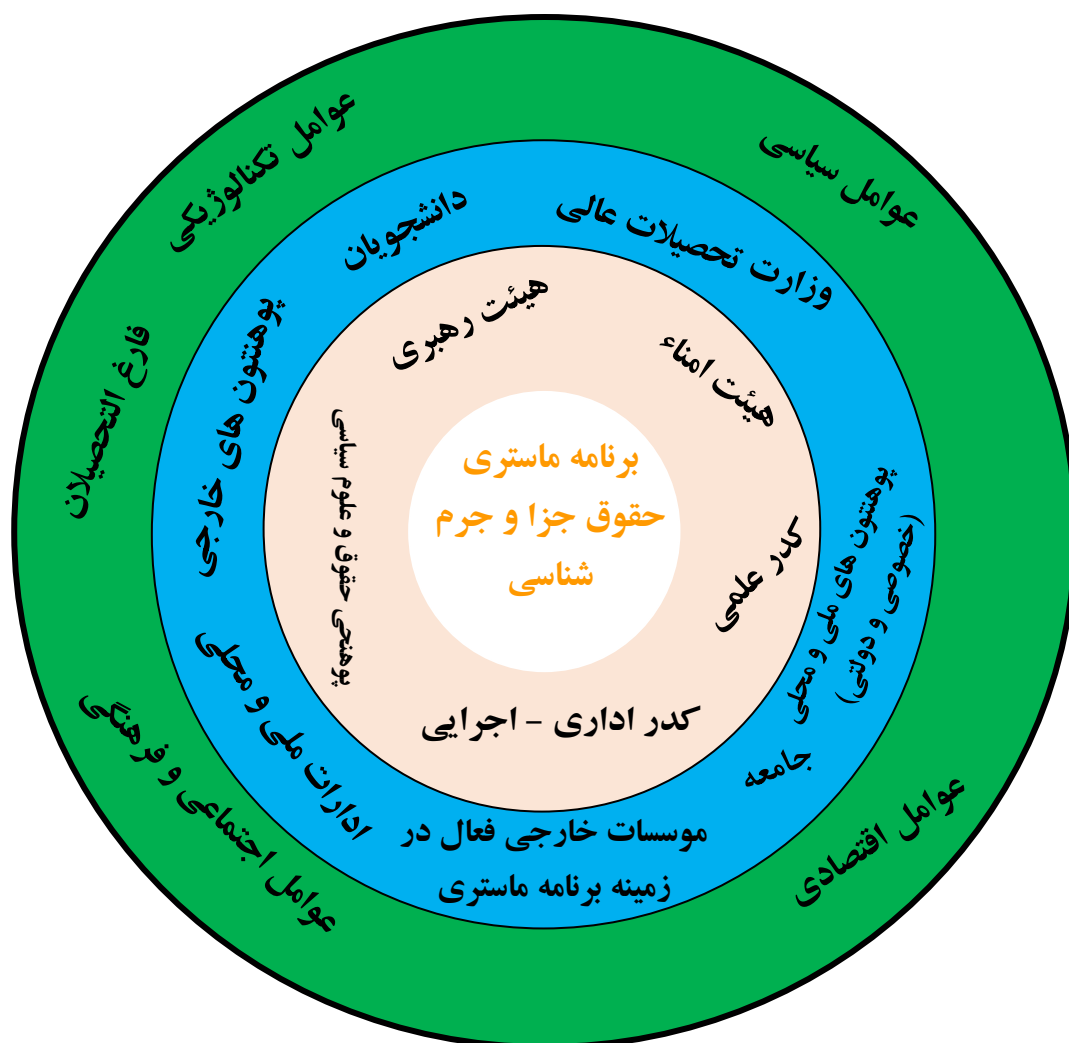
ذینفع خارجی (اثر غیر مستقیم)

ذینفع خارجی (اثر مستقیم)

ذینفع داخلی (اثر مستقیم)

ذینفعان برنامه حقوق جزا و جرم شناسی را می توان از نظر تأثیرگذاری به دو دسته تقسیم کرد: ذینفعان داخلی که تأثیر مستقیم دارند و ذینفعان خارجی که تأثیر غیرمستقیم دارند. در این بخش، نیازمندی ها و انتظارات هر یک از این دو گروه ذینفعان مورد تحلیل قرار می گیرد. سپس بر مبنای نیازمندی های ذینفعان خارجی با تأثیر غیرمستقیم (فرصت ها و تهدیدها) و ذینفعان داخلی با تأثیر مستقیم (قوت ها و ضعف ها) شناسایی و تحلیل شده است.

مبحث دوم: شناخت و انتظارات ذینفعان

۱. نیازمندی ها و انتظارات وزارت تحصیلات عالی:

- ✓ رعایت دساتیر و فرامین دین مبین اسلام؛
- ✓ رعایت قوانین و لوایح و مقررات؛
- ✓ حرکت در جهت استراتژی های کلان کشور؛
- ✓ حرکت در جهت تحقق اهداف انکشافی پایدار؛
- ✓ دستیابی به اهداف تعیین شده در پلان استراتژیک وزارت تحصیلات عالی کشور؛
- ✓ اجرای دساتیر و رهنمودها بر اساس قوانین؛
- ✓ گزارش دهی امور اجرا شده در زمان های معین؛
- ✓ اعمال برنامه های مطروحه وزارت و ریاست؛

۲- نیازمندی ها و انتظارات هیأت رهبری پوهنتون:

- ✓ رعایت دساتیر و فرامین دین مبین اسلام؛
- ✓ رعایت قوانین، مقررات، طرز العمل ها و رهنمودها؛
- ✓ سوق تمام منابع برای اجرای پلان استراتژیک پوهنتون جامی؛
- ✓ تلاش در زمینه ی تولید علم ، تحقیق و کاربردی ساختن علم؛
- ✓ استقلالیت بیشتر در زمینه های علمی و اداری-مالی،
- ✓ توجه به ارتقاء کیفیت خدمات آموزشی و تربیه نیروی متخصص و متعهد؛
- ✓ محقق ساختن سیستم تحصیلات عالی بر اساس تحقیق؛
- ✓ افزایش منابع مالی جدید و مدیریت مالی درست و کارا؛

۳- نیازمندی ها و انتظارات اعضای کادر علمی:

- ✓ فراهم آوری افزایش کادر دایمی برای گسترش برنامه
- ✓ تلاش جهت اجرای پروسه تأیید رتب علمی برای اساتید جدیدالتقرر برنامه

- ✓ فراهم‌آوری امکانات مادی و تکنالوژیکی تحقیق و پژوهش برای اساتید
- ✓ زمینه‌سازی سفرهای علمی در داخل و خارج کشور برای اساتید
- ✓ ایجاد ورکشاپ‌ها و سمینارهای علمی برای ظرفیت‌سازی اساتید
- ✓ تعیین متناسب حق‌الزحمه‌ها و هزینه‌های پرداختی تدریس استادان با وضعیت تورم در جامعه

۳- انتظارات اعضای کادر اداری:

- ✓ فراهم‌آوری زمینه استخدام دائمی کارمندان
- ✓ تلاش جهت ارتقاء سویه تحصیلی کارمندان
- ✓ تدویر ورکشاپ‌ها، سمینارها و برنامه‌های آموزشی برای ظرفیت‌سازی کارمندان
- ✓ تعیین متناسب معاشات با وضعیت تورم در جامعه و ایجاد سیستم مکافات و مجازات
- ✓ ایجاد پروگرام تقاعد و جبران خدمات پس از دوران کارکرد برای کارمندان
- ✓ ایجاد پروگرام‌های حمایتی و وقایه‌وی صحی در طول خدمت برای کارمندان

۵- نیازمندی‌ها و انتظارات محصلان:

- ✓ فراهم‌آوری آموزش‌های کاربردی و علمی از اساتید مجرب و متخصص در حوزه حقوق جزا و جرم شناسی.
- ✓ نیاز به کتابخانه‌های مجهز، پایگاه‌های داده معتبر و ابزارهای تحقیقاتی.
- ✓ فراهم‌سازی فرصت‌های کارآموزی و پروژه‌های عملی که محصلان را با محیط‌های کاری واقعی آشنا کند.
- ✓ برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های مختلف در موضوعات روز و مرتبط با تحولات جرم شناسی
- ✓ نیاز به مشاوره‌های تحصیلی و راهنمایی در انتخاب موضوعات تحقیق و پایان‌نامه.
- ✓ خواستار برگزاری همایش‌ها و کنفرانس‌ها برای ایجاد ارتباط با متخصصان و فارغ‌التحصیلان این برنامه.
- ✓ فراهم‌سازی زمینه آموزش مهارت‌های ارتباطی، رهبری و کار گروهی.
- ✓ ایجاد فضای مناسب که تنوع فرهنگی را محترم بشمارد و نیازهای اجتماعی محصلان را در نظر بگیرد.

۷- نیازمندی‌ها و انتظارات سایر نهاد های تحصیلی:

- ✓ انجام و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی مشترک؛
- ✓ برقراری ارتباط و تبادلات علمی میان نهادها؛
- ✓ فراهم‌آوری بستر لازم برای استفاده از امکانات و زیرساخت‌های یکدیگر؛
- ✓ ایجاد سیستم مؤثر برای تبادل اطلاعات و داده‌ها؛

- ✓ حمایت از حقوق مشروع تمامی نهادهای آکادمیک تحت چتر اتحادیه پوهنتون‌ها؛
- ✓ بهره‌مندی از تجربیات و تخصص‌های اساتید و هیئت‌های علمی یکدیگر؛
- ✓ تسهیل برنامه‌ریزی سفرهای تحصیلی محصلان و استفاده از امکانات و تجربیات مشترک؛
- ✓ فراهم‌آوری شرایط لازم برای چاپ و نشر مقالات علمی در ژورنال‌های یکدیگر؛

۸- نیازمندی‌ها و انتظارات موسسات خارجی در زمینه تحصیلات عالی:

- ✓ ارائه دوره‌های تحصیلی با استانداردهای بین‌المللی و محتوای علمی معتبر؛
- ✓ تمایل به همکاری در پروژه‌های تحقیقاتی و علمی که به ارتقاء سطح دانش کمک کند؛
- ✓ فراهم‌آوری دسترسی به کتابخانه‌ها، پایگاه‌ها و منابع علمی معتبر؛
- ✓ برگزاری کنفرانس‌ها و سمینارهایی برای تبادل تجربیات؛
- ✓ خواستار تطابق محتوای آموزشی با نیازهای روز بازار کار و تحولات بین‌المللی؛
- ✓ تسهیل شرایط برای سفرهای تحصیلی و فرصت‌های آموزشی در سطح بین‌المللی؛

۹- نیازمندی‌ها و انتظارات ادارات محلی و ملی دولتی:

- ✓ مشاوره‌های علمی و تحقیقاتی در زمینه حقوق جزا و جرم‌شناسی؛
- ✓ نیاز به آموزش و تربیت نیروی متخصص در حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی برای بهبود ظرفیت‌های دولتی

- ✓ تمایل به تقویت مهارت‌های دیپلماتیک کارکنان دولتی از طریق دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های تخصصی

- ✓ برگزاری برنامه‌های علمی و تخصصی برای بحث و تبادل نظر در زمینه جنایی
- ✓ بلند بردن سویه دانش مسلکی محصلان متناسب با شرایط روز؛
- ✓ توسعه فرهنگ همدیگر پذیری و عدم تبعیض در سطوح مختلف؛

۱۰- نیازمندی‌ها و انتظارات جامعه:

- ✓ آموزش‌های مرتبط با مسائل جنایی به منظور افزایش آگاهی عمومی و تخصصی
- ✓ تقویت مهارت‌های تحلیلی و انتقادی در افراد برای فهم بهتر مسایل جنایی
- ✓ ارائه راهکارهایی که به مسائل اجتماعی و اقتصادی جامعه
- ✓ ایجاد فضای مناسب برای بحث و تبادل نظر در خصوص سیاست‌های خارجی و تأثیرات آن بر زندگی روزمره

- ✓ توسعه فرصت‌های شغلی مرتبط با حوزه حقوق جزا و جرم‌شناسی که به رشد اقتصادی جامعه؛

- ✓ برقراری همکاری با نهادهای محلی به منظور پاسخگویی به نیازهای خاص جامعه؛
- ✓ نیاز به اجرای پروژه‌های تحقیقاتی و عملی که نتایج آن به نفع جامعه باشد؛
- ✓ کمک و همکاری به افراد بی بضاعت و فرزندان شهداء در قسمت ادامه تحصیل؛

مبحث سوم: شناسایی فرصت‌ها و تهدیدها

پس از مطالعه و بررسی موارد ذکرشده، تیم پلان استراتژیک در چندین جلسه، موارد زیر را به‌عنوان فرصت‌ها و تهدیدهای موجود در برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی در پوهنحی حقوق و علوم سیاسی شناسایی کرده است:

فرصت‌ها

- داشتن برند معتبر در بین جامعه
- بهره‌مندی از مزایای کلینیک حقوقی
- دید مثبت جامعه به تحصیل
- طی مراحل دشوار صدور جواز برنامه‌های ماستری
- افزایش هزینه‌ها و عدم تشکیل صنوف ویژه در کشورهای همسایه
- عدم موجودیت برنامه‌های ماستری در سایر نهادهای تحصیلی خصوصی حوزه غرب کشور
- موجودیت پروژه‌های حقوقی
- موجودیت تفاهم‌نامه‌های منعقدہ همکاری‌های مشترک با پوهنتون‌های ملی و بین‌المللی
- رویکرد یکسان وزارت تحصیلات عالی و پوهنتون جامی در ارتقای کیفیت
- تمایل جذب نیروی متخصص در ادارات و موسسات داخلی و خارجی

تهدیدها

- عدم موجودیت نصاب واحد تأیید شده حقوق جزا و جرم‌شناسی از سوی وزارت تحصیلات عالی
- مهاجرت‌های گسترده به خارج از کشور
- وضعیت اقتصادی نابسامان در جامعه
- کاهش انگیزه ادامه تحصیل به ویژه در رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی
- محدودیت در زمینه حق کار و تحصیل خانم‌ها

- پایین بودن هزینه های ارائه خدمات تحصیلی در پوهنتون های دولتی
- اعمال محدودیت در زمینه کاری برای فارغ التحصیلان و انحلال برخی نهادهای مرتبط به رشته حقوق
- کمبود منابع علمی و آماری در سطح کشور
- نامتوازن بودن سطح دانش جدید الشمولان
- خروج سرمایه از کشور

گفتار هفتم: دیدگاه برنامه (Vision)

برنامه حقوق جزا و جرم شناسی در صدد آن است تا از طریق آموزش و پژوهش بهترین جای گاه علمی را در سطح کشور به خود اختصاص دهد.

گفتار هشتم: مأموریت برنامه (Mission)

برنامه حقوق جزا و جرم شناسی مأموریت خود می داند تا با آموزش معیاری، انجام تحقیقات با کیفیت، تربیه حقوق دانان متعهد و سرمایه گذاری برای رشد - توسعه نیروی مسلکی جهت کسب عواید و پیشرفت جامعه نقش ارزنده ای را ایفاء نماید.

گفتار نهم: ارزش ها: (Values)

- ۱- ارزش گرایی اسلامی، اخلاقی و ملی؛
- ۲- قانون مداری و پای بندی به اصول و مقررات؛
- ۳- مسئولیت پذیری، دیگرباری و عدالت گرایی؛
- ۴- تخصص گرایی، کیفیت گرایی و شایسته سالاری؛
- ۵- احترام به آزادی بیان و اندیشه ها با رعایت ارزش های اسلامی.

گفتار دهم: اهداف آموزشی برنامه

پس از تعیین دیدگاه و مأموریت و با در نظر داشت اهداف وزارت محترم تحصیلات عالی عبارتند از:

۱. تدریس و آموزش با کیفیت؛
۲. آماده سازی محصلان علاقه مند به ادامه تحصیل در دوره دکتورای رشته حقوق جزا و جرم شناسی یا رشته های نزدیک جهت تأمین کادر آموزشی مورد نیاز؛
۳. گسترش تحقیقات علمی و کاربردی؛
۴. همکاری در جهت بلند بردن کیفیت نظام عدلی و قضایی کشور؛
۵. تربیت سرمایه انسانی مسلکی و متعهد؛

۶. تلاش در جهت ترویج حاکمیت قانون؛
۷. بهبود مدیریت سازمانی با ظرفیت‌سازی علمی؛
۸. افزایش کاربرد تکنالوژی در انجام فعالیت‌های علمی، اداری و قضایی؛
۹. افزایش درآمد؛
۱۰. سهم‌گیری در انکشاف جامعه.

مرحله دوم:

اجرای پلان استراتژیک

ظرفیت سازی و زمینه سازی

فصل اول

ظرفیت‌سازی و زمینه سازی

به منظور اجرای مؤثر برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی، در صورت مواجهه با مشکلات، ضروری است که تغییراتی در ساختار و تشکیلات پوهنچی و پوهنتون ایجاد شود. این تغییرات پس از نظارت بر روند اجرای برنامه پیشنهاد خواهد شد. اما باید توجه داشت که پلان استراتژیک موجود باید با ساختار و تشکیلات فعلی هماهنگ باشد و به منظور دستیابی به چشم‌انداز مورد نظر، تغییراتی لازم است.

برای تحقق این اهداف، لازم است که تغییرات مورد نیاز در ساختار و تشکیلات پوهنتون به موقع و بر اساس نیازهای برنامه ماستری صورت گیرد. این تطابق به‌ویژه با در نظر گرفتن نیازهای خاص این برنامه و چالش‌های آن اهمیت دارد و باید به‌طور جدی در فرآیند برنامه‌ریزی استراتژیک پوهنتون مورد توجه قرار گیرد.

مبحث اول: اصلاح ساختار و تشکیلات

ساختار و تشکیلات فعلی برنامه ماستری مطابق با معیارهای تعیین‌شده است و نیازهای فعالیت‌های علمی و اداری این برنامه را تأمین می‌کند. با توجه به استراتژی‌های تهاجمی برنامه ماستری در پنج سال آینده، برای ایجاد برنامه‌های علمی جدید، قطعاً به تعدیل ساختار و تشکیلات این برنامه نیاز خواهیم داشت.

یکی از برنامه‌های کلیدی و اساسی در چشم‌انداز پنج‌ساله دوم، موضوع تحقیقات است. در این زمینه، برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی خود را موظف می‌داند که گام‌های ارزنده و مؤثری را در راستای این هدف بردارد.

علاوه بر این، یکی از استراتژی‌های افزایش کادر علمی متخصص واجد شرایط برنامه است که در آینده برای تکمیل ظرفیت‌ها و شرایط آن اقدامات جدی برای اصلاح و بهبود تشکیلات این برنامه خواهیم نمود. باید تأکید کرد که اصلاح تشکیلات و ظرفیت کادر علمی و اداری تحت هیچ شرایطی نباید کاهش یابد و باید در مسیر رشد و افزایش کادر علمی و اداری تلاش مستمری صورت گیرد.

مبحث دوم: تغییر سبک رهبری و مدیریت

در پلان استراتژیک برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی، تغییر سبک رهبری و مدیریت از رویکرد سنتی به یک رویکرد مشارکتی و تحول‌گرا، نقش اساسی در دستیابی به اهداف بلندمدت برنامه دارد. این تغییر شامل چند جنبه کلیدی است:

۱. تعیین چشم‌انداز جدید

تعیین یک چشم‌انداز جدید به معنای تجدید نظر در اهداف و آرمان‌های برنامه است. این چشم‌انداز باید همسو با نیازهای روز و چالش‌های آینده باشد. با تعریف یک چشم‌انداز روشن و انگیزشی، رهبران برنامه می‌توانند به ایجاد انگیزه و اتحاد در میان اعضای کادر علمی و دانشجویان بپردازند.

۲. سبک رهبری مشارکتی

رهبری مشارکتی به معنای درگیر کردن تمامی اعضای برنامه در فرآیند تصمیم‌گیری است. این رویکرد نه تنها به ارتقاء حس مسئولیت و تعلق در میان اعضای کادر علمی و دانشجویان کمک می‌کند، بلکه می‌تواند ایده‌ها و نظرات جدیدی را از سوی همه ذینفعان به ارمغان آورد. در این سبک رهبری، رهبران باید فضای باز و شفافی برای گفتگو و تبادل نظر ایجاد کنند. این امر به افزایش نوآوری و حل خلاقانه مسائل کمک می‌کند. همچنین با تشویق اعضای کادر علمی و دانشجویان به مشارکت در پروژه‌ها و تصمیمات کلیدی، می‌توان به توسعه احساس مالکیت و انگیزه بیشتر دست یافت.

۳. مدیریت تحول‌گرا

مدیریت تحول‌گرا به تغییرات بنیادین و بهبود مستمر در برنامه اشاره دارد. این نوع مدیریت نیازمند پذیرش تغییرات و انعطاف‌پذیری در پاسخ به چالش‌های جدید است. در این راستا تحلیل و ارزیابی مستمر برنامه باید به طور منظم عملکرد خود را ارزیابی کرده و نقاط قوت و ضعف را شناسایی کند تا بتواند بهبودهای لازم را اعمال کند. در پهلوی آن با شناسایی نیازها و شکاف‌های موجود، باید اقداماتی برای توسعه ظرفیت‌های علمی و اداری انجام شود. این شامل آموزش‌های مداوم برای اعضای کادر علمی و بهبود زیرساخت‌های آموزشی می‌باشد.

با تغییر سبک رهبری و مدیریت به رویکرد مشارکتی و تحول‌گرا، برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی می‌تواند به طور مؤثرتری به چالش‌های موجود پاسخ دهد و در عین حال به ایجاد یک فضای آموزشی پویا و مؤثر کمک کند. این تغییر نه تنها به افزایش کیفیت آموزش و پژوهش در برنامه می‌انجامد، بلکه به ارتقاء جایگاه برنامه در سطح ملی و بین‌المللی نیز کمک خواهد کرد.

مدیران و اعضای کادر علمی برنامه ماستری حقوق جزا و جرم شناسی با آگاهی کامل از چشم انداز و مأموریت این برنامه، متعهد به ایجاد تحول و مشارکت فعال تمامی اعضا در فعالیت ها و برنامه ها هستند. این رویکرد به چند جنبه مهم اشاره دارد:

۱. درک مشترک از چشم انداز و مأموریت

با روشن بودن چشم انداز و مأموریت، تمامی اعضا می توانند درک مشترکی از اهداف کلان برنامه داشته باشند. این درک به آنان کمک می کند تا فعالیت ها و تصمیمات خود را در راستای تحقق این اهداف تنظیم کنند.

۲. ایجاد فرهنگ مشارکت

مدیران با تشویق فرهنگ مشارکت، سعی دارند تا تمامی اعضا احساس کنند که صدایشان شنیده می شود و نظراتشان ارزشمند است. این مشارکت می تواند از طریق برگزاری جلسات منظم، کارگاه ها و سمینارها برای تبادل ایده ها و تجربیات صورت گیرد.

۳. فعال سازی توانمندی ها

مدیران با شناسایی و تقویت نقاط قوت هر یک از اعضا، به بهبود عملکرد کلی برنامه کمک می کنند. با به کارگیری استعدادها و توانمندی های ویژه اعضا، برنامه می تواند به شکل مؤثرتری به اهداف خود نزدیک شود.

۴. مدیریت تحول

ایجاد تحول به معنای پیاده سازی تغییرات مثبت و نوآورانه در برنامه است. مدیران باید با شناسایی چالش ها و فرصت ها، تغییراتی را پیشنهاد دهند که به ارتقاء کیفیت آموزش و پژوهش منجر شود. این تغییرات ممکن است شامل به روز کردن محتوای درسی، بهبود روش های آموزشی و توسعه پروژه های پژوهشی باشد.

۵. تقویت همکاری ها

مدیران و اعضای کادر علمی می توانند با ایجاد روابط مؤثر با سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی، به گسترش شبکه های همکاری و تبادل اطلاعات بپردازند. این همکاری ها می تواند به بهبود کیفیت برنامه و افزایش اعتبار آن کمک کند.

۶. ارزیابی و بازخورد

مدیران باید فرایندهای ارزیابی مستمر را به کار گیرند تا تأثیر فعالیت ها و برنامه ها را بررسی کنند. بازخوردها می توانند به شناسایی نقاط قوت و ضعف کمک کرده و به بهبود مستمر روندهای آموزشی و پژوهشی منجر شوند.

در مجموع، با تأکید بر مشارکت تمامی اعضا و ایجاد تحول در فعالیت‌ها و برنامه‌ها، مدیران و اعضای کادر علمی می‌توانند به یک برنامه آموزشی و پژوهشی پویا و مؤثر دست یابند. این رویکرد نه تنها به ارتقاء کیفیت برنامه کمک می‌کند، بلکه به ایجاد یک محیط یادگیری همکارانه و انگیزشی نیز منجر می‌شود.

ما بر این باوریم که با اتخاذ سبک رهبری و مدیریت متمرکز بر اهداف و استراتژی‌ها، می‌توانیم به‌طور مؤثرتری به تحقق چشم‌انداز برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی دست یابیم. این رویکرد شامل چندین جنبه کلیدی است که به ما کمک می‌کند تا مسیر رسیدن به اهداف را هموارتر کنیم:

۱. تمرکز بر اهداف مشخص

تعیین اهداف دقیق و قابل اندازه‌گیری باعث می‌شود که تمامی اعضای کادر علمی و مدیریتی از یک مسیر مشخص پیروی کنند. این تمرکز به آنان کمک می‌کند تا فعالیت‌ها و برنامه‌های خود را به‌طور مؤثری تنظیم کنند و از انحراف به سمت اهداف جانبی جلوگیری کنند.

۲. اجرای استراتژی‌های معین

با تدوین استراتژی‌های مشخص و عملیاتی، می‌توانیم برنامه‌ریزی‌های لازم را برای دستیابی به اهداف انجام دهیم. این استراتژی‌ها باید مبتنی بر تحلیل دقیق شرایط داخلی و خارجی و نیازهای فعلی برنامه باشند تا بهترین نتایج ممکن را به همراه داشته باشند.

۳. ارتقاء همکاری و همفکری

یک سبک رهبری متمرکز بر اهداف و استراتژی‌ها، روحیه همکاری و همفکری را در میان اعضای کادر علمی تقویت می‌کند. با ایجاد فضایی که در آن اعضا بتوانند به راحتی ایده‌ها و نظرات خود را به اشتراک بگذارند، می‌توانیم به نوآوری و خلاقیت بیشتری دست یابیم.

۴. ارزیابی مستمر و اصلاحات لازم

با تمرکز بر اهداف، می‌توانیم فرآیندهای ارزیابی و نظارت را به‌طور مداوم به اجرا درآوریم. این ارزیابی‌ها به ما امکان می‌دهد تا نقاط قوت و ضعف را شناسایی کرده و اصلاحات لازم را به‌موقع اعمال کنیم. به این ترتیب، می‌توانیم از هرگونه انحراف از مسیر اصلی جلوگیری کنیم.

۵. ایجاد انگیزه و تعهد

مدیران با شفاف‌سازی اهداف و استراتژی‌ها می‌توانند به ایجاد انگیزه و تعهد در میان اعضای کادر علمی کمک کنند. وقتی اعضا بدانند که فعالیت‌هایشان به هدف‌های بزرگ‌تر و دیدگاه کلی برنامه مرتبط است، احساس مسئولیت بیشتری خواهند داشت و تلاش بیشتری برای دستیابی به این اهداف خواهند کرد.

۶. بهبود مستمر

تمرکز بر اهداف و استراتژی‌ها به معنای تعهد به بهبود مستمر است. این رویکرد به ما این امکان را می‌دهد که همواره به دنبال یادگیری و رشد باشیم و به طور منظم فرآیندها و روش‌ها را به‌روز کنیم. به‌طور خلاصه، با استفاده از این سبک رهبری و مدیریت متمرکز بر اهداف و استراتژی‌ها، مسیر دستیابی به چشم‌انداز برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی تسهیل می‌شود. این رویکرد نه تنها به ارتقاء کیفیت آموزش و پژوهش کمک می‌کند، بلکه به ایجاد محیطی انگیزشی و سازنده در برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی نیز منجر خواهد شد.

مبحث سوم: اقدام و پیشنهاد اصلاح و تعدیل پالیسی‌ها و طرزالعمل‌ها

سیستم‌سازی به‌عنوان یک عنصر کلیدی در مدیریت مؤثر، در پوهنتون جامی به‌طور جدی مورد توجه قرار گرفته است. این امر نه تنها به بهبود عملکرد پوهنتون کمک می‌کند، بلکه به رشد و توسعه پایدار آن نیز منجر می‌شود. تنظیم امور بر اساس سیاست‌ها و دستورالعمل‌ها می‌تواند نظم و انسجامی را برای تمامی بخش‌ها به ارمغان آورد، که این موضوع برای تحقق اهداف بلندمدت پوهنتون از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۱. اهمیت سیستم‌سازی

سیستم‌سازی به معنای ایجاد فرآیندهای مشخص و استاندارد برای اجرای فعالیت‌ها است. این فرآیندها می‌توانند شامل راهکارهای مدیریتی، آموزشی و پژوهشی باشند که به شفافیت، کارایی و بهبود کیفیت خدمات کمک می‌کنند. در این راستا، مدیران با تنظیم و پیاده‌سازی سیاست‌ها و دستورالعمل‌های روشن، می‌توانند از ایجاد سردرگمی و مشکلات احتمالی جلوگیری کنند.

۲. اصلاح سیاست‌ها و دستورالعمل‌ها

برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی در راستای اصلاح سیاست‌ها و تعدیل دستورالعمل‌ها تلاش می‌کند تا فرآیندهای موجود را بهبود بخشد. این برنامه به شناسایی نقاط ضعف و نواقص موجود در سیاست‌های فعلی پرداخته و با بررسی و تجزیه و تحلیل آن‌ها، پیشنهادات لازم را برای اصلاح به تیم تدوین و اصلاح ارائه می‌دهد.

۳. مشارکت اعضای کادر علمی

یکی از ویژگی‌های کلیدی این فرآیند، مشارکت فعال اعضای کادر علمی است. با درگیر کردن اعضا در فرآیند اصلاح، می‌توانیم از تجربیات و نظرات آن‌ها بهره‌برداری کنیم و به یک دیدگاه جامع و کارآمد برای بهبود سیاست‌ها دست یابیم. این مشارکت نه تنها به افزایش حس مسئولیت و تعهد در میان اعضا کمک می‌کند، بلکه باعث می‌شود تا اصلاحات پیشنهادی از مقبولیت بیشتری برخوردار باشد.

۴. نظارت و ارزیابی

تلاش‌های اصلاحی باید با مکانیزم‌های نظارت و ارزیابی همراه باشد تا تأثیرات تغییرات به‌طور مداوم مورد بررسی قرار گیرد. با انجام ارزیابی‌های دوره‌ای، می‌توانیم به شناسایی موفقیت‌ها و چالش‌های موجود پرداخته و اقدامات لازم را برای بهبود بیشتر انجام دهیم. در نهایت، تلاش برای اصلاح سیاست‌ها و تعدیل دستورالعمل‌ها در برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی می‌تواند به بهبود ساختار و فرآیندهای پوهنتون کمک کند. این اصلاحات نه تنها به افزایش کیفیت آموزشی و پژوهشی منجر می‌شود، بلکه به ارتقاء سطح رضایت اعضای کادر علمی و دانشجویان نیز کمک خواهد کرد. با توجه به اهمیت سیستم‌سازی، برنامه ماستری می‌تواند به‌عنوان یک مدل برای سایر برنامه‌ها و بخش‌های پوهنتون عمل کند و در نتیجه، به رشد و توسعه جامع پوهنتون جامی کمک نماید.

مبحث چهارم: بهبود سیستم اداری

برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی در پوهنحی حقوق و علوم سیاسی خود را متعهد به بهبود سیستم اداری می‌داند و این کار را در راستای تغییر فعالیت‌ها و برنامه‌های سازمانی پویا انجام می‌دهد. اصل ارتقاء کیفیت خدمات به عنوان یک استراتژی کلیدی این برنامه در پنج سال آینده، نیازمند آن است که سیستم اداری به‌طور مستمر بهبود یابد.

در این راستا، مستندسازی فرآیندها به‌عنوان اولین گام برای بهبود برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی در نظر گرفته شده است. بر اساس تحقیقات و تجربیات علمی، مدیران باید اقدام به مستندسازی و به‌روزرسانی فرآیندها نمایند تا تغییرات لازم آغاز شود. بدون مستندسازی مناسب، مدیران و کارکنان سازمان قادر به درک صحیحی از وضعیت فعلی سازمان و نقش خود در آن نخواهند بود. در غیاب آگاهی از چگونگی فرآیندها، دستیابی به رضایت ذی‌نفعان، ارتقاء کیفیت خدمات، و مدیریت امور جاری سازمان به چالشی بزرگ تبدیل می‌شود. همچنین، این امر می‌تواند منجر به ایجاد هزینه‌های غیرضروری و زیاد برای سازمان گردد که نتیجه آن کاهش کیفیت خدمات و نارضایتی مشتریان خواهد بود.

بدیهی است که موضوع فرآیندگرایی به‌عنوان نقطه مشترک بسیاری از فعالیت‌های مدیریتی، از جمله اجرای مدیریت استراتژیک، سیستم‌های مدیریت منابع انسانی، سیستم مدیریت کیفیت و تعالی سازمانی، اهمیت دارد. اگر این اصول به‌خوبی در یک سازمان پیاده‌سازی شود، می‌توان ادعا کرد که زیرساخت‌های لازم برای بسیاری از سیستم‌های مدیریتی فراهم آمده و امکان دستیابی به بهره‌وری و تعالی سازمانی مهیا شده است.

تمرکز بر ذی‌نفعان و ارائه خدمات با کیفیت، برنامه ماستری را بر آن می‌دارد تا در راستای بهبود سیستم اداری خود از هیچ تلاشی دریغ نکند.

مبحث پنجم: تقویت و راه‌اندازی اتوماسیون اداری

استفاده از سیستم اتوماسیون اداری در برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی پوهنحی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون جامی، یکی از گام‌های مهم برای بهبود عملکرد و افزایش کارایی در این دیپارتمنت است. این سیستم به‌واسطه زیرساخت‌های فراهم‌شده از سوی مرکز تکنولوژی اطلاعات پوهنتون، به سازمان‌ها این امکان را می‌دهد که فرآیندها و فعالیت‌های خود را به‌صورت متمرکز و کارآمد مدیریت کنند.

۱. صرفه‌جویی در زمان و هزینه

یکی از مزایای کلیدی سیستم اتوماسیون اداری، صرفه‌جویی در زمان و کاهش هزینه‌ها است. با خودکارسازی فعالیت‌ها و فرآیندها، کارکنان می‌توانند بر روی امور مهم‌تری تمرکز کنند و در نتیجه، بهره‌وری کل دیپارتمنت افزایش می‌یابد.

۲. بهبود دسترسی به اطلاعات

با ایجاد یک دیتابیس مرکزی، تمامی اطلاعات مرتبط با برنامه ماستری و افراد مرتبط (دانشجویان، اساتید، کارمندان) به‌طور متمرکز و منظم در یک سرور نگهداری می‌شود. این دسترسی آسان و سریع به اطلاعات به مدیران و کارکنان کمک می‌کند تا تصمیمات بهتری اتخاذ کنند و کارایی خود را افزایش دهند.

۳. پوشش کامل اعضای پوهنتون

این سیستم شامل دستگاه‌ها و نرم‌افزارهای مختلف تحت وب و ویندوز است و به تمامی اعضای پوهنتون از جمله دانشجویان، کارکنان، اساتید و مدیران این امکان را می‌دهد که با استفاده از اینترنت، به‌طور مؤثر با سیستم پوهنتون ارتباط برقرار کنند.

۴. حرکت به سمت دیجیتال‌سازی

برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی در راستای بهره‌مندی از مزایای اتوماسیون اداری، در نظر دارد که تمامی فعالیت‌های خود را به حالت الکترونیک درآورد. این تحول نه تنها به بهبود فرآیندها کمک می‌کند، بلکه باعث می‌شود که خدمات سریع‌تر و بهتری به دانشجویان و سایر ذی‌نفعان ارائه شود.

۵. چالش‌های بروکراتیک

با این حال، برخی از فعالیت‌ها ممکن است به دلیل وجود فرآیندهای بروکراتیک هنوز نیازمند نگهداری شواهد و مدارک به صورت کاغذی باشند. این چالش‌ها ممکن است در کنار سیستم الکترونیکی به وجود آید و مانع از حرکت کامل به سمت دیجیتال‌سازی شود.

۶. تغییر رویکرد وزارت تحصیلات عالی

امید است که وزارت تحصیلات عالی نیز با تغییر رویکرد خود در این زمینه، به طور جدی به پیاده‌سازی تکنولوژی‌های نوین در خدمات علمی و آموزشی بپردازد. این تغییر رویکرد می‌تواند زمینه‌ساز بهره‌مندی از پیشرفت‌های تکنولوژیک و بهبود کیفیت آموزش و پژوهش در پوهنتون‌ها باشد. در نهایت، سیستم اتوماسیون اداری نه تنها به بهبود کارایی و کیفیت خدمات در برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی کمک خواهد کرد، بلکه به ایجاد یک محیط آموزشی نوین و پاسخگو نیز منجر خواهد شد. با پیاده‌سازی این سیستم، پوهنتون می‌تواند به سوی آینده‌ای دیجیتال و کارآمدتر حرکت کند.

مرحله سوم:

نظارت و ارزیابی

فرایند نظارت از تطبیق پلان استراتژیک

فصل اول

نظارت و ارزیابی

دستیابی به نتایج مطلوب در هر فعالیت آموزشی یا عملی (مثل تدریس، پژوهش یا سایر فعالیت‌های دانشگاهی) به طور مستقیم به چگونگی نظارت و ارزیابی عملکرد آن فعالیت بستگی دارد. یعنی بدون نظارت مؤثر و ارزیابی دقیق، احتمال دستیابی به اهداف مورد نظر کاهش می‌یابد.

به عبارت دیگر، پوهنتون جامی، به ویژه در پوهنهی حقوق و علوم سیاسی و برنامه ماستری حقوق جزا و جرم‌شناسی، یک سیستم نظارتی و ارزیابی مستمر را در دستور کار خود قرار داده است. این سیاست‌ها به گونه‌ای طراحی شده‌اند که تمامی بخش‌ها و واحدها برای انجام وظایف محوله خود تحت نظارت قرار می‌گیرند. این نظارت به صورت مرتب انجام می‌شود تا اطمینان حاصل شود که تمامی فعالیت‌ها به درستی و طبق برنامه‌ریزی‌های استراتژیک پیش می‌روند.

پرداختن به روند نظارت بر تطبیق پلان استراتژیک پوهنتون در بازه زمانی ۱۴۰۳ تا ۱۴۰۷ اختصاص دارد. این پلان استراتژیک شامل اهداف و برنامه‌های بلندمدت پوهنتون است و نظارت بر این پلان‌ها به منظور اطمینان از انطباق آن‌ها با اهداف تعیین‌شده و همچنین شناسایی نقاط قوت و ضعف در پیشبرد آن‌ها، ضروری است.